

Dějiny českého školství v Horní Suché

V Horní Suché byla první škola založena v roce 1810. Školní budovou byla podezděná dřevěná chalupa na tak zvaném „starém dvoře“. Dnes již tato budova neexistuje. Prvním učitelem byl Josef Ševčík z Petřvaldu, který zde vyučoval v letech 1810 – 1819. Učilo se většinou v zimním období a učebními předměty byly čtení, počty a zpěv. Jako další učitelé následovali Schwechelka, Smyczek, Wiczorek, Dziekan, Goryl, Kunz a Gawlas. Podle obecní kroniky bylo v roce 1818 v hornosušské škole 95 dětí.

V roce 1838 byla postavena přízemní zděná budova (dnes budova obecního úřadu).

V roce 1869 byla tato budova přestavěna na jednopatrovou a organizace školy byla změněna na dvoutřídní.

Do roku 1870 se na této škole vyučovalo jazykem moravským. Od roku 1870 se na žádost obyvatelstva stala vyučovacím jazykem polština a český jazyk byl předmětem nepovinným. Český jazyk byl nakonec v osmdesátých letech 19. století vytlačen němčinou, která byla zařazena jako předmět povinný.

Po první světové válce byla ve školním roce 1921/22 znovu otevřena česká obecná škola. Zřízena byla přímo Ministerstvem školství a národní osvěty a rovněž náklady na tuto školu hradilo přímo ministerstvo. Byla to škola dvoutřídní. Jedna třída této školy byla umístěna v polské obecné škole (dnešní budova „červené školy“), jedna v budově č. 137 (tato budova byla pozůstatkem po někdejší cukrovaru, proto se jí říkalo „fabrika“ a stála v blízkosti dnešního kulturního domu). Prvním učitelem byl Dominik Sojka, kterého po krátkém působení vystřídal učitel Vladimír Kudláček, ten působil ve zdejší obci až do roku 1927. Protože dětí v české škole přibývalo, stavba nové školní budovy byla nutností. 13. listopadu 1924 předložila stavební komise projekt školy, která měla být trojtřídní, což neodpovídalo představám českého obyvatelstva, které požadovalo školu minimálně pětitřídní.

30. srpna 1925 došlo k slavnostnímu položení základního kamene ke stavbě obecné školy za účasti široké veřejnosti („stará škola“ na ul. Stonavské č. 365 – v současné době sídlo PČR). Tuto stavbu projektoval architekt Ing. Babuška z Prahy a provedl stavitel Kadlec z Karviné. Stavba trvala 1 rok a dne 22. 8. 1926 byla slavnostně předána svému účelu.

Škola byla otevřena jako pětitřídní. Nastoupilo zde 183 žáků, z toho 86 chlapců a 97dívek. Protože žáků stále přibývalo, byla v roce 1927 otevřená česká měšťanská škola s českým jazykem vyučovacím, ovšem bez vlastní budovy. Česká měšťanská škola byla umístěna v nové školní budově postavené pro obecnou školu.

Ve školním roce 1927/28 bylo zapsáno celkem 171 žáků obecné školy a 62 žáků

měšťanské školy. Ředitelem spojené měšťanské a obecné školy se stal Jan Hruška, odborný učitel z Karviné. Učitelství sbor tvořilo 12 učitelů. Už tehdy byly prostory školy nedostatečné a bylo usilováno o provedení přístavby – 4 učebny, tělocvična, 3 kabiny, kuchyně a byt školníka.

Ve školním roce 1931/32 měla škola už 439 žáků a stále se potýkala s nedostatkem tříd. Proto byl zakoupen pozemek pro stavbu nové měšťanské školy (měla být postavena za „starou školou“ v místech, kde byla školní zahrada), ale tehdejší představitelé obce neměli pro stavbu pochopení, a proto z ní sešlo. Česká měšťanská škola se své budovy nedočkala. Do roku 1938 (v té době navštěvovalo obecnou a měšťanskou školu 470 žáků) se tísnila v budově obecné školy.

Jako přelomový je ve školní kronice označen školní rok 1934/35, neboť tehdy se začalo poprvé více dětí zapisovat do českých škol.

V letech 1938-39, v době polské a následně německé okupace Horní Suché, byly české školy zrušeny. Místo nich byla v obci zřízena německá „Übergangsvolksschule“ v budově české školy a „Leo Schlagetter Schule i Ober Suchau“ v budově polské měšťanské školy.

Po osvobození naší vlasti v roce 1945 byly české školy v obci znovu otevřeny. Obecná škola byla umístěna v budově bývalé české školy, měšťanská škola byla umístěna v bývalé polské měšťanské škole (dnes hlavní budova polské ZŠ č. 407), ve které byla současně umístěna polská měšťanská škola. U obecné školy byla otevřena také mateřská škola (budova na ul. Stonavské v Horní Suché). V kolonii na Podlesí (kolonie již neexistuje) byla umístěna 1. třída obecné školy a 1. třída mateřské školy. Správcem obecné a mateřské školy byl v té době řídicí učitel Robert Majdloch, ředitelem české měšťanské školy byl odborný učitel Jaroslav Bořucký. Po roce 1945 navštěvovalo české školy v Horní Suché 299 žáků.

V roce 1948 byly novým školským zákonem změněny názvy škol. Místo názvu obecná škola byl zaveden název národní škola a místo názvu měšťanská škola byl zaveden název střední škola. Povinná školní docházka trvala 9 let (od 6 do 15 let). V roce 1953 přišla další školská reforma, národní škola se sloučila se střední školou a vznikla osmiletá střední škola. Docházka do všeobecně vzdělávací školy se zkrátila o 1 rok. Každá osmiletá střední škola měla vedle ředitele i svého zástupce. Do čela osmileté střední školy byl postaven dosavadní ředitel střední školy Jaroslav Bořucký, jeho zástupcem se stal ředitel národní školy Jan Kupka. Při osmileté střední škole byla zařízena školní družina, ve které bylo pečováno o děti zaměstnaných matek po vyučování.

Mateřské školy byly od roku 1948 osamostatněny a měly svou vlastní správu. Protože obě mateřské školy, česká i polská, měly na svůj počet dětí nedostatečné umístění, byla pro ně postavena a v roce 1957 otevřena nová školní budova mezi finskými domky na Podolkovicích, která byla čtyřtřídní. Dvě třídy v přízemí převzala

polská mateřská škola a další dvě třídy v 1. poschodí mateřská škola česká. Kuchyně v suterénu sloužila oběma školám.

Umístění škol se po roce 1945 ještě vyřešilo, nebylo ale možné počítat se stávající situací natrvalo. V roce 1949 se začaly stavět finské domky. S přílivem nových obyvatel do obce, vzrůstal také počet dětí ve školách. Na nižším stupni došlo k zavedení směnného vyučování, na vyšším stupni se využívalo k výuce i kabinetů. Jako učebna sloužila od počátku školního roku 1951/52 i místnost bývalého hostince č. 130 (dnes je zde drogerie). Ve školní kronice z tohoto školního roku můžeme číst: „Opět upozorňuje ředitel školy na kritický stav místností příštím rokem. Do 1. třídy střední školy je zapsáno 80 žáků, bude osídleno 108 finských domků. Již letos učíme v kabinetě, kde se vejde jen 8 lavic.“

Začal se psát rok 1959 a s ním se rodila i nová škola (dnes školní budova ZŠ na ul.

Těrlické č. 969). Stavbu prováděly Pozemní stavby Orlová celkovým nákladem 3,5 mil. Kčs. Projektantem stavby byl J. Štamberk a ing. Ivo Liska. Byla zde naděje, že se poměry ve škole změní k lepšímu. V době započetí stavby navštěvovalo osmiletou střední školu 518 žáků. Slavnostní okamžik nastal 29. 1. 1961, kdy byla škola otevřena. Tehdejší předseda MNV v Horní Suché J. Pavlas předal klíče od budovy řediteli školy J. Bořuckému.

6. února 1961 vstupovali žáci poprvé do tříd nové školy. Na přípravě školy pro vyučování se podílelo mnoho obětavých rodičů. Několik stovek hodin muselo být odpracováno při úklidu školy. S příchodem jara se ukázalo, kolik práce je třeba ještě udělat, aby se zlepšilo prostředí kolem školy. Zásahu na provedených úpravách okolí školy mělo především rodičovské sdružení pod vedením p. Karla Bystroně, práce se chopili také nejstarší žáci a velkou zásluhu na dokončení úprav prostranství školy měl tehdejší zástupce ředitele školy Jan Jiříček.

Ve školním roce 1960/61 přinesla školská reforma další změnu v organizaci školy.

Osmiletá střední škola byla změněna na základní devítiletou školu a povinná školní docházka byla prodloužena o jeden rok. Základní devítiletá škola v Horní Suché měla od 6. 2. 1961 k dispozici dvě školní budovy, budovu „staré školy“ (budova ZŠ na ul. Stonavské č 365) a budovu nové školy, ve které byly i odborné učebny: fyzikárna, kreslárna a dílna – konečně dostatek místa pro vyučování. Co však zcela nové škole chybělo, byla jídelna a školní kuchyně.

V roce 1963 se zásluhou rodičovského sdružení začala stavět biologická pracovna se skleníkem a klubovna SRPŠ. Tato přístavba se prováděla v akci „Z“ a do užívání byla předána 31. 5. 1964. Na jaře v roce 1965 byl založen ovocný sad u nové školy a v roce 1966, kdy byl předsedou SRPŠ p. Josef Sojka, dostalo svou podobu i školní hřiště. Za předsednictví p. Josefa Jankoviče provádělo rodičovské sdružení již

poslední velkou akci, která měla zakončit úpravy kolem nové školy. Touto akcí bylo vydláždění chodníků školního pozemku.

K 1. 9. 1967 došlo ke změně ve vedení školy. Ředitel školy J. Bořucký odešel do důchodu a na jeho místo byl jmenován dosavadní zástupce Jan Jiříček, který vyučoval v Horní Suché od roku 1945. Zástupce ředitele se stal Milan Ryška, učitel zdejší školy. Od školního roku 1968/69 byl zaveden pětidenní vyučovací týden. Denně byly některé učebny, především tělocvična a dílny v provozu do 17 hodin. Školu navštěvovalo v tomto školním roce 535 žáků. Celkem bylo na škole 25 učitelů (21 žen a 4 muži).

V roce 1970 byla ředitelkou školy jmenována Jiřina Urbanczyková, do funkce zástupce ředitele byl přeřazen dosavadní ředitel školy Jan Jiříček. V roce 1967 začala na tzv. „staré škole“ generální oprava celé budovy. Všichni žáci byli proto po celý školní rok soustředěni v budově nové školy. Generální oprava byla ukončena v roce 1977. Do provozu ale nebyla uvedena v této budově školní jídelna, protože suterénní místnosti byly vlhké. Od roku 1977 až do roku 1982 se žáci stravovali ve školní jídelně ZDŠ s polským jazykem vyučovacím.

V roce 1978 nastoupila do funkce ředitelky Věra Erbanová, učitelka ZDŠ Havířov –

Suchá. Funkci zástupce ředitele nadále vykonával Jan Jiříček. V tomto školním roce byl schválen zákon č. 63/1978 SB. o opatřeních v soustavě základních a středních škol. Na základě tohoto zákona došlo k přeměně základní devítileté školy (zkratka ZDŠ) v základní školu.

Ve školním roce 1980/81 byla na zdejší škole ukončena povinná školní docházka do deváté třídy ZDŠ. Od tohoto roku nesla škola název základní škola (zkratka ZŠ), ve které byly čtyři ročníky 1. stupně (1. – 4. postupný ročník) a čtyři ročníky druhého stupně (5. – 8. postupný ročník). Vyučování v základní škole probíhalo podle nové koncepce školství, obsahové a organizační přestavby, která začala v roce 1976 a byla ukončena v roce 1984. Práce podle nové koncepce byla náročná, učitelé museli absolvovat dvouleté postgraduální studium k nové koncepci a zúčastnit se celé řady vzdělávacích akcí a ukázkových hodin. Závažným nedostatkem nové koncepce byly vysoké stavy žáků ve třídách (třídy se naplňovaly do 40 žáků).

K 1. 9. 1980 došlo k další změně ve vedení školy. Stávající ředitelka školy požádala o uvolnění z funkce a přešla na ZŠ do Havířova. Ředitelkou školy byla jmenována Karla Wichrová, učitelka zdejší školy. Školu navštěvovalo v tomto školním roce 367 žáků, pedagogický sbor měl 21 členů (17 žen a 4 muži). Během prázdnin byla v hlavní školní budově č. 969 provedena generální oprava šaten a do všech tříd byly zakoupeny nové lavice. V suterénní místnosti (školní dílně) vznikla provizorní jídelna, která byla uvedena do provozu v lednu 1982. Od toho roku žádalo vedení školy MěstNV v Havířově (od roku 1975 byla Horní Suchá městskou částí Havířova a

školní budovy byly majetkem města) a ONV – odbor školství v Karviné o přístavbu nové školní jídelny. Na přístavbu jídelny a kuchyně musela škola čekat ještě mnoho let.

V osmdesátých letech se v důsledku poddolování zhoršil technický stav vedlejší školní budovy. Budova byla na základě této skutečnosti pod dozorem OHS v Karviné. Ředitelství školy žádalo kompetentní orgány o přístavbu tříd u školní budovy na ul. Těrlické č. 969, jako náhradu za poddolanou školu. Marně, žáci 3. a 4. ročníků se nadále učili v bezprostřední blízkosti velmi frekventované silnice 1. třídy. Silniční provoz nepříznivě ovlivňoval školní práci (hluk, prašnost, výfukové plyny) a ohrožoval bezpečnost a zdraví žáků navštěvujících tuto školu (přecházení silnice).

Ve školním roce 1983/84 navštěvovalo školu 455 žáků, ve škole pracovalo 25 učitelů (21 žen a 4 muži). V prosinci 1983 odešel do důchodu zástupce ředitele Jan Jiříček, který v Horní Suché působil téměř 40 let. Příkladná byla jeho práce ve výchovně vzdělávací oblasti a příkladná byla i jeho péče o školní budovy a jejich okolí. Funkci zástupce ředitele vykonávala po jeho odchodu Marta Kovalčíková, učitelka zdejší školy. V roce 1983 začala a téměř dva roky trvala generální oprava zdravotnické v budově ZŠ na ul. Těrlické 969. Byla to náročná akce, která ztěžovala práci žákům, učitelům i správním zaměstnancům a vyžádala si nejednu změnu v organizaci školy. V roce 1984 vyšel nový školský zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol. Na základě tohoto zákona byla prodloužena povinná školní docházka na 10 let. Osm let povinné školní docházky plnili žáci v základní škole a zbývajících dva roky ve střední škole nebo na středním odborném učilišti.

Demokratické změny naší společnosti v roce 1989 otevřely cestu ke kritickému přehodnocení dosavadní školské soustavy a vytvořily podmínky pro výchovu a vzdělání mladé generace v duchu zásad humanity a demokracie. Federální shromáždění přijalo dne 3. 5. 1990 ústavní zákon č. 161/1990 Sb., kterým byl změněn a doplněn školský zákon z roku 1984.

Ve školním roce 1990/91 navštěvovalo školu celkem 463 žáků, ve škole pracovalo 22 učitelů a 9 správních zaměstnanců. Do funkce zástupkyně ředitele byla zvolena Mgr. Jana Suchánková. Významnou změnou, ke které došlo ve druhém pololetí tohoto školního roku, bylo zavedení výuky cizích jazyků (angličtiny a němčiny). Základní škola byla od roku 1991 spravována Obecním úřadem v Horní Suché (na žádost obyvatel došlo v roce 1990 k osamostatnění obce a školní budovy se staly obecním majetkem). Představitelé obce začali řešit vleklé nedostatky v hornosušských školách.

V roce 1992 začala přístavba školní jídelny u budovy ZŠ na ul. Těrlické. Jídelna byla uvedena do provozu 1. 9. 1993. Škola dostala k zahájení školního roku krásný dárek

prostornou a velmi pěknou jídelnu. Stavbu projektoval ing. Šťastný z Havířova, interiér jídelny navrhla ing. arch. Liškutínová. V roce 1992/93 byla v hlavní školní budově plynofikována kotelna a v roce 1994 došlo také na „starou školu“. Na této budově začala generální oprava k odstranění důlních vlivů.

Ve školním roce 1995/96 oslavila „stará škola“ 70 let. Žáci pečlivě připravovali svá vystoupení na akademii, která proběhla 19. 4. 1996 v Domě kultury Dolu František za vysoké účasti veřejnosti.

Ve školním roce 1996/97 se výrazně změnila škola na ul. Těrlické. Došlo k úpravě vestibulu, šaten, učeben a 20. 2. 1997 byla zahájena nadstavba školy, která měla zajistit potřebnou kapacitu a vybavenost školy odbornými učebnami. Od 1. 9. 1997 je škola v jedné školní budově. Budova „staré školy“ byla pronajata obecním úřadem Policii ČR. Slavnostnímu předání nadstavby 19. 9. 1997 byli přítomni starosta obce ing. Siwek, rada a zastupitelstvo obce, zástupci firmy Železniční stavby Brno i zástupci Školského úřadu v Karviné. Díky nadstavbě se škola na ul. Těrlické proměnila ve velmi pěknou moderní budovu.

Ve školním roce 200/2001 navštěvovalo školu v Horní suché 400 žáků a pracovalo v ní 24 pedagogů. Škola oslavila 40. výročí otevření nové školní budovy vystoupením na školní akademii s názvem „Škola základ života“, která proběhla v DK Dolu František 30. 3. 2001.

K podstatné změně došlo ve školním roce 2002/03. K 1. lednu vstoupily školy v obci do právní subjektivity. V praxi to pro českou školu znamenalo připojení Mateřské školy na ulici Stavební 2, kde chodilo v té době 82 dětí, o které pečovalo 5 učitelek vedených p. Blankou Richterovou, která převzala vedení MŠ k 1. 12. 2002 po paní ředitelce Mileně Malinové. Součástí školy se stala i přistavěná část školní jídelny, kde denně zhruba pro 500 strážníků připravovalo jídlo 10 kuchařek vedených p. Liběnou Grymovou.

Škola se vypořádala se všemi změnami díky paní ředitelce Mgr. Karle Wichrové velmi dobře. Díky spolupráci s obcí se škola stala opravdu moderní a krásnou školou, jakých dnes ve státě moc není.

I ve školním roce 2003/04 se škola změnám nevyhnula. Paní ředitelka Karla Wichrová odešla k 30. červnu do důchodu. Škola má svou současnou podobu díky vysoce zodpovědnému přístupu paní Mgr. Wichrové, která škole věnovala veškerý čas.

Na základě konkurzu byl jmenován k 1. 8. 2003 ředitelem školy PaedDr. Jaromír

Zelníček, který do té doby vyučoval 15 let na Gymnáziu na ul. Komenského v Havířově. Školu ve školním roce 2003/04 navštěvovalo 416 žáků. Snahou školy bylo

navázat na práci ve všech směrech. Žáci se i nadále zapojovali do množství kroužků a sportovních aktivit.

Realizována byla přestavba školních šaten, vybudována byla keramická dílna při MŠ a sdružení rodičů se pokusilo navázat na tradici školních radovánek, což se setkalo u veřejnosti vesměs s kladným ohlasem. V blízkosti školy vyrostla pěkná sportovní hala, kterou mohou žáci všech hornosušských škol využívat od 1. 9. 2004.

Po dlouhé době však došlo k úbytku žáků při zápisu, což ve školním roce 2004/05 neumožnilo otevřít 2 první třídy. Stav žáků klesl na 373 žáků.

Školu čeká řada změn v oblasti výchovně vzdělávací práce, neboť chceme školu moderní, která bude dobře připravovat své žáky na život v rychle se měnící společnosti. V roce 2004 oslavila naše obec Horní Suchá 700 let od svého založení. Toto významné výročí nutí zamyslet se nad historií českého školství v Horní Suché. Historii tvoří především celá řada úspěšných absolventů školy, tvoří ji také obětaví a pracovití učitelé a ochotní rodiče, historii školy dotváří akce (divadla, akademie, radovánky), kterými žáci a učitelé přispěli k obohacení kulturního a společenského života v naší obci. Poděkování patří všem zodpovědným učitelům, kteří v dětech pěstovali pěkný vztah k rodné obci a snažili se o lidský přístup k problémům dětského světa.

Škola pracovala pod vedením pana ředitele Jaromíra Zelníčka další čtyři roky. Během této doby došlo ve školství k velkým změnám. Po mnoha letech vznikl a do praxe se zavedl nový školský zákon č. 561. Díky tomuto zákonu musely školy vytvořit vlastní vzdělávací programy. Státem byla dána pouze struktura, klíčové kompetence a hodnotící výstupy.

Ostatní, organizace, hodinové dotace předmětům, obsah, rozčlenění do ročníků, oborové kompetence, hodnocení a sebehodnocení atd., to jsme museli vytvořit sami. Byla to práce celé školy a to i mateřské a školní družiny. Žáci naší školy začali pracovat podle tohoto programu v roce 2007/2008. Nazvali jsme ho „V Evropě se neztratíme“.

U školy začala velká rekonstrukce školního hřiště, byla vytvořena druhá počítačová

učebna, v mateřské škole došlo k výměně oken, byla renovována učebna hudební výchovy a pořízená první interaktivní tabule. Postupně byly obnovovány kabinety pro práci učitelů.

V únoru 2009 PaedDr. Zelníček odstoupil z funkce ředitele školy a na jeho místo přišla Mgr. Ilona Chalupová, která na této škole působí od roku 1980. Od roku 1993 byla ve funkci výchovného poradce. Škola bude nadále pracovat podle školního vzdělávacího programu, který bude postupně pozměňován podle skutečného stavu a výsledků evaluace.

V roce 2008 jsme poprvé získali spolupráci se zahraničními školami v rámci projektu

Comenius. Týká se hlavně 1. stupně a škola úzce spolupracuje pod vedením paní Mgr. Tatjány Nadymáčkové se školami ve Walesu, Itálii, Španělska a Švédska.

Na jaře 2009 byla dokončena rekonstrukce školního hřiště, které bylo zvětšeno. Mnohá sportoviště jsou pokryta umělým povrchem. Dopoledne bude sloužit jak žákům české, tak i polské školy. Odpoledne bude prostory pronajímat správce veřejnosti. Ve škole došlo k rekonstrukci školní družiny a byl zmodernizován vstup do prostor školy propojením s kamerovým systémem.

Do dalších období máme velké plány, které se budeme snažit realizovat ve spolupráci

s Obecním úřadem v Horní Suché. Budeme chtít, aby škola byla pro žáky příjemným místem, kde by se jim dobře učilo a rádi zde trávili nutný čas ke vzdělání.

V prosinci 2010 získala škola nový Grand Comenius na téma „Mýty a pověsti“. Dva roky budeme spolupracovat se školami z Walesu, Francie, Španělska, Německa, Polska a Maďarska. Tentokrát se zapojili žáci druhých až šestých tříd.

O prázdninách 2011 jsme začali s generální rekonstrukcí chlapeckých záchodů, kde se měnily trubky za plastové, byla měněna dlažba a obklady, veškeré sanitární zařízení. Rekonstrukce bude dokončena o prázdninách 2011.

V roce 2011 jsme požádali o grant ČEZ k vybavení hracích ploch na hřišti a k vytvoření učeben v přírodě, který jsme obdrželi a rovněž jsme se zapojili do projektu EU Peníze školám, díky kterému jsme nakoupili dražší interaktivní techniku a spoustu modernějších pomůcek.

Ve školním roce 2011/12 došlo k výrazné změně ve vzhledu školní budovy. Byla vyměněna okna, došlo k celkovému zateplení budovy, na 3. patře byla opravena izolace okenních parapetů. Byla rovněž provedena udělána nová podzemní izolace školy. Došlo k celkové rekonstrukci kotelny. Byly nahrazeny stávající plynové kotly za nové, vyměněny termoregulační ventily na tělesech ústředního topení.

V letošním roce nás ještě čeká úprava prostranství u zadního vstupu do školní jídelny a zateplení stropu v 3. podlaží.